

*una caritate,
una regula,
similibusque
vivamus moribus*

*Liturgia est culmen
ad quod actio Ecclesiae tendit
et simul fons unde
omnis eius virtus emanat.*

SECRETARIUS LITURGIÆ
Ordinis Cisterciensis

Liturgikus Körlevél 2017-1

Stift Heiligenkreuz, 04. Juli 2018

Kedves Nővérek és Testvérek,

2017 júliusa óta történt egy s más liturgikus téren, így engedjék meg hogy ismét egy levéllel forduljak Önökhöz.

Thesaurus Liturgiae O.Cist.- Ciszterci Liturgikus Gyűjtemény

Ahogy a 2017 – es Körlevélben hírül adtuk, már online is megtalálható a „Thesaurus Liturgiae O.Cist.“ Ezidáig sajnos még alig használták. Örülnék, ha ez megváltozna, szeretettel hívok mindekit az együttes munkára. Az új oldal a következő internetcímen érhető el.: www.liturgia-ocist.org. A további fejlesztésekhez az ötletekért hálás lennék.

A Ciszterci Hymnarium

Sr. Michaela Arnaud O.Cist. (Rieunette) tanulmánya

Az első ciszterek a *Novum Monasterium* – ban használt liturgikus szövegeket Molesme-ből vitték magukkal. A szerzetesek különös ismertetőjegye volt Harding István apát vezetésével a hitelességre való törekvés, úgymint a Regulához való legteljesebb hűség. Ezért 1108 körül soraikból ún. másolókat küldtek Milánóba, hogy a Szent Ambrus féle eredeti Hymnariumot lemásolják. Ennek eredményeképp született egy Hymnarium 34 szöveggel és 19 különböző dallammal. Közel 20 évig volt használatban, de használóit nem töltötte el teljes nyugalommal. A teljes műben előforduló ismétlések és egyáltalán az ambroziánus dallamok a burgundi fülnek visszatetszést keltettek. Így a Generális Káptalan Harding István apát regnálását követően, az 1130-as évek végén megbízta Clairvaux-i Bernátot az Officium átvizsgálásával.

Bernát és munkatársai tartották magukat Harding István ünnepi előírásaihoz. Kiindulópontként a következő megjegyzések szolgáltak számukra: A Regula 4 alkalommal tesz említést az ún. ambroziánusról a Vigiliával (RB 9,4) a Laudessel (RB 12,4; 13,11) és a Vecsernyével (RB 18,8) kapcsolatban.

A kis óránál viszont a „Hymnus“ terminust használja. Ebből az okból kifolyólag került 21 nem milánói szöveg a Hymnariumba, melyeket a visszatérő ünnepeknél, de mindenesetre a terciában és a kompletoriumban ismét bevezettek.

Míndezek a szövegek már a Molesme-i Hymnáriumban is megtalálhatóak a *Summi largitor* kivételével; nos immár újra lehetőség nyílt a nagy klasszikusokat megszólaltatni, mint a *Vexilla regis* –t a Nagyhéten, a *Conditor alme* –t az adventi időben, vagy a *Quem terra pontus* – t a Mária ünnepeken.

A közös elveket nagyrabecsülve, mint azt tette az első generáció, megtartották a 34 egyszerű himnuszt, mindegyiket a tanítás pontossága miatt az egyes szövegvariánsokkal. A szövegek egy nagyobb változatosságát megcélözva, osztották az akkoriban szokásos elveket, miszerint: a himnuszt a Vesperásban teljesen, a Vigiliában és a Laudesben csak a felét éneklék.

A dallamokkal azonban kevésbé bántak finomkodva: a legtöbbjüket megváltoztatták, hatot teljesen kihagytak, másokat, többnyire a hagyományosakat újra bevezettek.

Waddell 7 új dallamot azonosított, melyek közül az utolsó négy eredeti ciszter alkotás: *Optatis votis omnium*, *Almi prophete* (napjainkban *Aurea lucis*), *O quam glorifica*, *Deus tuorum militum*, *Mysterium ecclesiae*, *Iesu nostra redemptio* és *Iam Christus astra* – mindegyikük nagyon kifejező és magas érzelmi intenzitású. Így érkezünk egy 55 szövegből és azok 37 dallamából álló gyűjteményhez, melyet a Tridenti Zsinatig nagyon hűen áthagyományoztak. Kevés hozzáadások az újonnan bevezetett liturgikus ünnepek miatt, mint: Úrnapja, Szent Bernát, Szent László Boldogasszony, (főünnepek), Szent Anna, Szent József és a Szent Órzóangyalok (ünnepek).

1656-ban a Tridenti Zsinat határozatainak bevezetésekor Claude Vaussin apát megjelentette a *Breviarium cistercium iuxta ritum romanum*-ot: A Tercia és Kompletorium minden ünnepi himnusza, a *Veni Creator* kivételével áttétetnek a nagy Hórákhoz. A korábbi Hymnárium dallamai azonban mindegyikük megtartatik. Mindenesetre az Officiumban egyes új ciszter szerzemények jelentek meg: ezek az akkori rendi Mindenszentek ünnepének tiszteletére íródott himnuszok voltak talán, illetve a *Iesu dulcis memoria*, ami a XII. sz-ban egy angol ciszterci által Jézus Szent Nevének ünnepére íródott himnusz volt.

Az ambroziánus hagyomány nagyrészt lehangyolott és felmerül a kérdés, hogy a ciszterek értékelik-e még egyáltalán. Van-e szándék a szemügyrevett szövegváltozatokat, sőt az idők folyamán kialakult különböző himnuszokat mégis az egész évközi hét egy egyetlen himnuszával a Vigilián, a Laudesen és a Vesperáson előnyben részesíteni a Római Breviárium mindennapra adott egyes himnuszi helyett.

A Liturgikus Megújulás a XX.században többek között újonnan támogatta az ambroziánus kincset, oly annyira, hogy az 1974-es Római Breviáriumba ismét belekerült: a *Veni Redemptor gentium*, *Iam surgit hora tertia*, *Hic est dies verus Dei*, csakhogy párat említsünk. A Zsinat iránymutatása (szövegkritika, történelem-kritikai methodusok, megújult teológiai alapvetés, szövegváltozatok) motiválta a Liturgia Horarum szerkesztőit is a használatban lévő szövegek átdolgozására ill. újak készítésére különös tekintettel a szentek ünnepeire. Ennek megfelelően, azóta a ciszterci konventek is igyekeznek egy harmónikus összhangot elérni a ciszter örökség, korunk igényei, valamint a világegyház liturgiája között.

Források:

Ms: Lichtenhal 28 et 32, c. 1250, Badische Landesbibliothek Karlsruhe | <http://digital.blb-karlsruhe.de/blbhs/content/titleinfo/1156504> | Poble 16, 13. Jahrhundert. biblioteca@poblet.cat | Neuburg (1400) <http://www.literature.at/viewer.alo?objid=1136&viewmode=fullscreen&scale=1.25&rotate=&page=579>; | Sedlec (1700), Ms. XIII A 12, Prague, Národní knihovna České republiky (Státní knihovna ČR) | http://v2.manuscriptorium.com/apps/main/en/index.php?request=show_tei_digidoc&docId=rep_remake124&client= | Hymnarium cisterciense Westmalle 1952 <http://splendorveritatis.org/hymnarium/index.html>. | B. Kaul, Le Psautier cistercien, Collectanea 13 (1951), 257–272. | E. Willems, Esquisse historique de l'Ordre de Cîteaux, 1958, 230–233. | Chr. Waddell, The twelfth century cistercian hymnal, 1984. | A. Scarcez, Vortrag in Boulaur am 2./3. Dezember 2016.

Példa: Egy ambroziánus dallam változása Szt. Bernát és munkatársai által: *Agathae sacrae virginis*

B. Milanese Melody

= Melody XV *

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32

I

II

III

IV

B. Melody

Melody 33

1 2 3 4 5 6 7 8

9 10 11 12 13 14 15 16

17 18 19 20 21 22 23 24

25 26 27 28 29 30 31 32

I

II

III

IV

Rendi és egyházi aktualitások

Miután Ferenc pápa 2017. november 8-án Brenner János boldoggáavatását jóváhagyta, a szertartásra 2018. május 1-én Szombathelyen Angelo Amato bíboros által került sor. Az új boldog 1950-ben Zircen lépett be a rendbe és egy évvel később Budapesten tett ideiglenes fogadalmat, Anasztázius néven. Ezt követően Szombathelyen az egyházmegye szemináriumában tanul, miután ezt a kommunista hatalom feloszlata a győri szemináriumban folytatja tanulmányait. 1955-ben szentelik fel a szombathelyi egyházmegye szolgálatára. Kevésbé köztudott, hogy a 3 éves egyszerű fogadalom letelte után 1954-ben a ma kevésbé ismert ún. vota simplicia perpetua formában megújította azt. Brenner Jánoshoz 1957. december 15-én éjfél körül egy tizenhét éves fiatal ember zörgetett be a plébániára, azzal a kéréssel, hogy súlyos beteg nagybátyját kellene ellátni a szentségekkel. Brenner János átment a templomba, nyakába akasztotta betegellátó tarsolyát, amelyben az Oltáriszentséget vitte, és kísérőjével a dombtetőn keresztül vezető koromsötét gyalogúton elindult Zsida felé. Útközben többször megtámadták, de sikerült elfutnia. Végül a feltételezett beteg háza közelében kapták el. És ott, nyakában az Oltáriszentséggel, harminckét kézzúrással megölték. Papságának 2. évében, a szombathelyi egyházmegyébe inkardinálva, ugyanakkor egyszerű fogadalmának 7. évében volt. Örvendünk, hogy Brenner János Anasztázius O.Cist. személyében rendünk ismét egy új boldoggal gyarapodott. A Generális Apát kérése, hogy az új boldog kerüljön be a rendi kalendáriumba is. Amint az Istentiszteletkongregáció erre vonatkozó dekrétuma a miseszöveggel megjelenik, további intézkedések várhatóak. A jóváhagyott könyörgés (Collecta) latin nyelven már elkészült:

„Deus, qui ad illústrandam Ecclesiam tuam beátum Ioánnem martyrii victória decorare dignátus es, concéde propítius, ut, sicut ipse domínicae passiónis imitátor fuit, ita nos, per eius vestigia gradiéntes, ad gáudia sempitérna pervenire mereámur. Per Dominum.“

Emléknapja a jövőben december 15-én lesz.

A Vatikán pontosítja az egyházi eljárást az ereklyékkel kapcsolatban. Ehhez az illetékes vatikáni hatóság a püspökök számára nyilvánossá tett egy 10 oldalas instrukciót. Ez segítség kell legyen az ereklyék valódiságának megállapításában és világossá teszi a velük kapcsolatos eljárásokat. Így egy egyedi vatikáni engedélyre van szükség, hogy a boldoggá vagy szentté avatandó holttesté/nek (ből a) végtagjait felvegyék. Továbbra is legszigorúbban tilos az ereklyék eladása, valamint az azokkal való kereskedelem. Az 1983-as CIC 1190. kánonja szabályozza ezt.

Az Istentiszteleti és Szentségi Kongregáció 2018. február 11-i „Lætitia plena“ kezdetű dekrétumával Pünkösdhétfőn a jövőben a Boldogságos Szűz Máriát, mint az Egyház anyját emléknapként ünnepeljük. „Ennélfogva ez az emléknappal bekerül minden naptárba, valamint a misében és a zsolozsmában használt liturgikus könyvekbe. A szövegek ennek megfelelően a dekrétumhoz csatolva vannak; melyeknek fordítása és jóváhagyása Püspöki Konferenciák feladata és ezen Dikasztérium által történő engedélyezést követően a nyilvánosságra hozatala is. [...] Ahol a Boldogságos Szűz Máriának mint az Egyház Anyjának egy másik napon magasabb ünnepe van jóváhagyva, az a jövőben továbbra is az eddig megszokott módon ünneplhető.“ Miseszöveggé a votívmisékből a „Mater Maria Ecclesiae Matre“ (Missale Romanum 1172.o.) vehető. Olvasmányok: Ter 3,9-15.20 oder ApCsel 1,12-14, Válaszszószoltár Zs 86 (87),1-2.3.5.6-7, Jn 19,25-34. A Zsolozsmában: Olvasmányos imaóra : Himnusz „O virgo mater, filia“, 2. Olvasmány AAS 56 [1964], 1015-1016, Laudes: Himnusz „Quae caritatis fúlgidum“, Ad Benedictus, ant. Erant discipuli perseverantes unánimiter in oratione, cum María matre Iesu.”, Vesperás: Himnusz „Virgo, mater Ecclesiae“ vagy „Ave, maris stella“, ad Magnificat, ant. „Dixit Dominus matri suae: Mulier, ecce filius tuus. Ad discipulum autem: Ecce mater tua.“, minden más a Szűz Mária közös zsolozsmájából.

Ferenc pápa többször utalt arra, hogy a Miatyánk „ne vígy minket a kísértésbe“ kérés fordítását nem tartja optimálisnak. Ez a megnyilatkozása heves vitákat váltott ki. Én itt szeretném hangsúlyozni, hogy minden eddigi a Szentszék által jóváhagyott fordítás a liturgiában mértékadó és marad. Téves volna elhamarkodottan egyedi változásokat bevezetni.

Ferenc pápa a „Magnum principium“ kezdetű legújabb Motu proprio-jában újra szabályozza az együttműködést a Szentszék és a Püspöki Konferenciák között a liturgikus könyvek fordítását illetően. Ebben a Püspöki Konferenciáknak nagyobb illetőségük lesz, noha a végső döntés továbbra is a Szentszéké marad. Hogy ez a szerzetesközösségeket a jövőben hogy érinti, még nem lehet előre megmondani. Mindenesetre általában véve a fordításoknál egy egyszerűbb eljárás várható.

A nyugállományba vonult XVI. Benedek pápa panaszként említette az Isten ún. „elsötétítését“ (elhomályosítását) a liturgiában. Tulajdonképpen ebben keresendő az Egyház krízisének az oka, írja a 90 éves pápa egy orosz nyelvű, saját, a liturgiával kapcsolatos könyvének előszavában. A liturgikus reform egy széleskörben elterjedt félreértése, hogy az egyéni kreativitást és tevékenységet helyezi a liturgia középpontjába. Ám, ha többé már Istennek a liturgiában és az életben nincs elsőbbsége, akkor az Egyház veszélyben van – írja XVI. Benedek. Emlékeztetett Szent Benedek (480-547) Regulájának alap gondolatára, miszerint semmit sem szabad a liturgia elé helyezni. A nyugati szerzetesség megalapítója tudatosan fogalmazta meg így, tekintetbe véve a mezőgazdaság, a kézműves és tudományos munkafolyamatok során, ennek egyre nagyobb sürgősségét. Istennek ez az elsőbbsége nem csak a kolostori életre érvényes, hangsúlyozza XVI. Benedek. Ha az ember Istent elhanyagolja, háttérbe teszi, magát konstrukciók alá helyezi, ezzel szolgáskorba alacsonyítja magát, mely ellentmond emberi méltóságának.

A szent Bernát által alapított Fontenay-i Apátság szerzetesi közössége, fennállásának 900. évfordulója alkalmából, közösen az Európai Gregorián Scholával szeretettel hív egy lelki-ünnepnapra. Hadd zenjen ismét a kolostori építészet egyik legszebb ékköve. Ebből az alkalomból az ünnepi szentmise és a zsolozsma dallamai a középkori ciszter forrásokból vétetnek. A szentmise 2018 szeptember 16-án 10.30 órakor, az Officium Szent Bernát tiszteletére 21.00 órakor kezdődik. A közel 50 tagú Scholát, mely egész Európából tevődik össze, Olga Roudakova vezeti. (Ő a párizsi gregorián Schola vezetője).

Ez az ünnepnap, ami az Apátság felszentelésére és alapítójukra emlékezik, a hívek számára engedjen betekintést nyerni a ciszterciek XII. századi egyedi szépségű dallamaiba. Gyakorlati tudnivalók: Az

énekesek, akik csatlakozni szeretnének a Scholához, legyenek szívesek iratkozzanak fel a következő Internet címen: <http://gregorien.be>.

A próbák időpontja és egyéb hasznos információk szintén onnét tölthetők le. Minden látogatót, legyenek felszentelt személyek vagy világi hívők, az ottani egyházmegyéből vagy máshonnan, szeretettel hívnak a liturgikus ünneplésre. Az atyákat szeretettel hívják az ünnepi szentmisén koncelebrálni. További információk: ascarcez@ulb.ac.be

Ferenc pápa 2017 Augusztus 24-én a „Liturgia Hetében“ a következőket mondta: A zsinat által kijelölt irány az egészséges hagyomány tiszteletben tartásának és a jogos fejlődésnek az elve szerint (vö. SC 23) [9] a Boldog VI. Pál által közzétett liturgikus könyvekben öltött formát, melyeket igen kedvezően fogadtak maguk a püspökök, akik jelen voltak a zsinaton, és amelyek immár idestova ötven év óta általános használatban vannak a római rítusban... E tanító hivatali előzmények után, e hosszú út után biztonsággal és tanító hivatali tekintéllyel kijelenthetjük, hogy a liturgikus reform visszafordíthatatlan. A liturgia előmozdításának és óvásának feladatát a jog az Apostoli Szentszékre és a megyéspüspökökre bizza, akiknek a felelősségére és tekintélyére sokat számítok a jelen időszakban. Ebbe a feladatba be vannak vonva a liturgikus pasztorációval foglalkozó országos és egyházmegyei szervezetek, a képzési központok és a papnevelő intézetek is. E képzési területen Olaszországban kiemelkedik a Liturgikus Akció Központja a maga kezdeményezéseivel, köztük az évente megrendezésre kerülő liturgikus héttel. Manapság tovább kell dolgoznunk ebben az irányban. Különösen is fontos, hogy újra felfedezzük a liturgikus reformmal kapcsolatos döntések indítékait, hogy túllépjünk a hamis és felszínes értelmezéseken, a részleges recepciókon és a reform természetétől idegen gyakorlatokon.... Végezetül nem szabad elfelejtenünk, hogy az imádkozó Egyháznak mint „katolikusnak” a gazdagsága meghaladja a római rítust, amely, jóllehet a legelterjedtebb, nem az egyedüli. A keleti és nyugati rítusok hagyományai közötti összhang – ugyanazon Lélek fuvallata által – ad hangot az egyetlen, Krisztus által, Krisztussal és Krisztusban imádkozó Egyháznak, az Atya dicsőségére és a világ üdvösségére. (Forrás: Vatikáni Rádió)

2017 áprilisában Ferenc pápa szólt az egyházzeneészekhez: Az egyházi zene és a liturgikus ének kapcsán az egyháznak kettős küldetése van: egyrészt meg kell őriznie és fel kell használnia a múlt gazdag és sokszínű örökségét, kiegyensúlyozottan alkalmazva azt a jelenben és elkerülve a nosztalgikus vagy archeológikus szemlélet veszélyét. Másrészt szükség van arra, hogy az egyházi zenét és a liturgikus éneket teljes mértékben beillesztjük a jelenlegi művészeti és zenei nyelvezetbe. Testesítsék meg és fordítsák Isten szavát énekekre, hangokra és harmóniákra, amelyek megindítják kortársaink szívét. Egyben teremtsenek megfelelő érzelmi környezetet ahhoz, hogy készségessé váljunk a hitre, és e környezet ösztönözze a befogadást és a teljes részvételt az ünnepektől misztériumban. (Forrás: Vatikáni Rádió)

A Liturgikus Titkárság tevékenységei

2017 Adventjére Emailen megküldtük a próbaváltozat tervezetét az új Graduale Cisterciense –nek (adventi rész) Megköszönöm a sok közösségnek világszerte, akik készek voltak ezt a változatot a liturgia gyakorlatában letesztelni. Méginkább köszönöm a csodálatos visszajelzéseket és az építő kritikákat. Aki nem kapta volna meg az Emailt, az online letöltheti a <http://www.forstverwaltung-heiligenkreuz.at/index.php?id=81> oldalon.

Az új „*Usus*“ tervezete elkészült. Ez a 2017 es Rendi Szinóduson bemutatásra és megvitatásra került. A következő 2019-es Rendi Szinódusig a szinodus tagjai megvizsgálják, majd újra megvitatják. Várjuk az ezzel kapcsolatos észrevételeket is.

A következő Szinódusra 2019-ben, a következő Rendi Káptalanra 2020-ban kerül sor. Ha valakinek lenne valamilyen liturgikus szívügye, forduljon bizalommal hozzám és én megpróbálom azt a Bizottság elé vinni.

A himmerodi kolostor 2017 évvégi bezárása miatt, számos liturgikus könyv érkezett hozzám Heiligenkreuzba. Régi ciszterci breviáriumokról, graduálékról, antiphonálékról stb. van szó. Azok a közösségek, akiknek szükségük van az ilyen kiadványokra, forduljanak hozzám. .

Új publikációk és más kiadványok

Charles CUMMINGS OCSO, Monastic Practices. Revised Editions, MW 47, Collegeville Cistercian 2016, 210 S. ISBN 13 978-0-8790-7050-2.

Abbatia Sanctae Mariae de Pratalea, Liber Antiphonarius pro diurnis horis, Tomus I: De Tempore, Liturgiae horarum monasticae schema B, 845 S., zwei-Farben-Druck. ISBN: 9788885931978 (Papiereinband), ISBN: 9788885931992 (Ledereinband). Megrendelhető: Libreria Musidora – Parma, musidora.libri@libero.it , Telefon: +39-0521-252564.

The Psalterium Project, Recording the complete Latin Psalter in Gregorian Chant, Hartkeriana. 12 CDBox with documentary DVD & Textbook “Psalterium Currens” (247 S.). Megrendelhető: www.psalmschant.com oder hartkeriana@gmail.com.

A beérkezett kérdésekre adott válaszok

▪ Mikor és hol viselhetik az Apátok és Apátnők a főpapi jelvényeket?

Minden főpapi jelvényt először a benedikálástól viselnek, egyetlen kivétel a mellkereszt, melyet már a beiktatástól feltesznek. Az érdemes Apátok továbbra is hordhatják a gyűrűt, az infulát és pásztorbotot csak rendi templomokban, a házfönökkel való egyeztetés után. Ami a mellkeresztet illeti, a állapotjanak meg a jelenleg hivatalban lévő előljáróval. Gyűrű: mindig, kivétel Nagypéntek. Mellkereszt: Szabadon a habitus fölött, a kukulla fölött mindig lila zsinórral, főpapi misén a stóla és a miseruha között láncon hordva. Infula: Minden rendi templomban, ahogy a helyi előljáróval megegyeznek. Pásztorbot: úgyszintén minden rendi templomban, a helyi előljáróval egyeztetve, Rómában csak a pápa. Tunika: Főpapi misén szabadon a miseruha alatt; kötelezően az Apát-benedikáláskor a benedikálónak és a benedikálandónak; Pileolus: szabadon a habitushoz (fehér ill. viola), főpapi misén a Mitra alatt vagy helyett. Mocétum: fehér vagy fekete; karinggel és szintén fehér vagy fekete birétummal. Csak ritkán viselendő (Declaratio 2000) a nem direkt kolostori területeken az ünnepi és liturgikus alkalmakkor.

▪ Hogyan tartjuk meg az Emlénapokat advent és nagyböjt idején.

A kötelező emlénapokat (memoria) a nagyböjt hétköznapjain, mint a nem kötelező emlénapokat (memoria ad libitum) kell megülni, teret adva az időszak napjainak. A Vigiliában (Olvasmányos Imaóra), a Laudesben és a Vesperásban vehető megemlékezés (commemoratio). Vigília: A 2. (patrisztikus) olvasmány és annak válaszos éneke, utána a szent saját olvasmánya és válaszos éneke, és a szentről szóló könyörgés;

A Reggeli dicséret és az Esti dicséret: A napi könyörgés befejezését elhagyva következik a szentről szóló Benediktusz-, ill. Magnifikat-antifóna, a szentről szóló könyörgés záradékkal, az imaóra befejezése.

A szentmisében vehető a napi könyörgés helyett a szentről szóló, az összes többi a napról veendő. Lila miseruha használatos.

- **Milyen programok használhatók a gregorián kotta írására?**

Korábban nagy segítség volt a katalán „Grego” vagy a francia „Grégoire” (<http://gregoire.tele.free.fr/>) program. Sajnos egyikük sem fut a Windows alatt vagy csak korlátozottan. Aktuálisan ajánlottak a következők: Aki szeret programozni és elvontan gondolkodni annak a Gregorio illetve GregorioTEX, ami a LaTeX és a .gabc -vel működik. Információk: <http://gregorio-project.github.io/>. A vizuális típusoknak jobban ajánlott a Caeciliae font készlet, <https://marello.org/caeciliae/>. ami sajnos csak a kissé drágább „Adobe InDesign” vagy „Adobe Illustrator” programok alatt futnak. Mindkét program professzionális, sokoldalú program, bár ezek is drágák.

- **Mi a helyes kéztartás a Miatyánk alatt?**

A koncelebránsok az Orante (kitárt karok) kéztartással, a többiek, akik nem koncelebrálnak, a Skapuláré alatt összefonva (ha nem viselnek kukullát), vagy leengedik a kezüket (ha kukullát viselnek). A Stallumokban lévők „extra stalla” az oltár felé fordulva állnak.

- **A liturgiában felolvasott szövegeket olvassuk együtt, vagy pusztán csak hallgassuk azokat?**

Amennyiben a beszéd erőteljes és a szavak jól érthetőek, mindig a pusztán hallgatást javaslom. Itt Romano Guardinit idézném: „Az ember Isten szavát akkor érti meg igazán, ha hallgatja azt. A szó nem csak az értelmet, hanem az embert jelenti. Emberi természete van és keresi a szellem és vér, test és lélek élő egységét. Oda kell befogadni. Nem csak az értelmével, hanem az alakjával, a csengésével, melegségével, és erősségével. Ez az amit a szó a búzaszemről jelent. Ehhez azonban valóban hallgatni is és nem csak olvasni kell. A szónak a fülön keresztül kell a bensőbe hatolni, nem a szemén keresztül. A -Hogyan- a -Mít- nem válthatja fel. Az írás és a szem által közvetített szó más, mint a szájból elhangzó és füllel felfogott. Az olvasásnál a szó összezsugorodik; a hangzás helyébe a kifejezés lép. Az Istentiszteleten a szót ne csak elolvassuk. Ha ez volna a szándék, akkor elég volna csak a könyveket kiosztani, hogy mind a papok és mind a hívek csendben elmélyedjenek benne. Ami ezután ebből adódna, az nem lenne más mint egy olvasóközönség, ami sajnos a szentmisék során így is sokszor nem több mint ez. De ez ne legyen így. A szent könyvek szavai lépjenek az ajkunkra, áthatolva a téren keresztül, értő fülekre és befogadó szívekre találva.” (Romano Guardini, Besinnung vor der Feier der heiligen Messe, Mainz, 1947, 112)

- **A húsvéti Szent három napban (Triduum Paschale) a zsoldárok végén imádkozzuk-e a Gloria Patri-t?**

Igen, a megújított liturgiában már természetesen imádkozzuk. Korábban a római és a ciszterci liturgiában a halotti zsoltosmában és a húsvéti szent háromnapban nem imádkozták a Gloria Patri-t a zsoldárok végén. Az új római liturgia már nem ismeri ezt az egyedi szokást, így rendünk is felhagyott ennek gyakorlásával.

Zárszó

Ferenc pápa 2017 szeptemberében audiencián fogadta a trappisták nagykáptalanjának tagjait. Többek között így szólt hozzájuk: „Ti egyedül és elkülönülve vagytok a világtól, hogy az Istenhez vezető utat megtaláljátok és ugyanakkor arra vagytok meghívva, hogy a lelkiéletben szerzett tapasztalaitokat megosszátok testvéreitekkel. Ehhez szükséges a kiegyenlítődés a személyes elmélkedés, az Egyház liturgiájához való kapcsolódás és mindazok befogadása között, akik a csend helyét keresik az Istennel való találkozás megtapasztalásához.

Ezekkel a szép gondolatokkal zárom leveletem. Isten áldja mindnyájukat.

Testvéri köszöntéssel:

Fr. Cœlestin Nebel O.Cist.

Elérhetőségeim:

Post: *Stift Heiligenkreuz, Markgraf-Leopold-Platz 1, 2532 Heiligenkreuz im Wienerwald, Austria*

E-Mail: *liturgia@ocist.org*

Telefon: *+43 680 44 64 364 (Mobil) oder: +43 2258 8703 (Klosterpforte)*

[Translatio: P. Maximilian Bak O.Cist., Wilhering]